

BROTTSOFFER
JOUREN
0200-21 20 19

Statistik 2018 - Äldre hjälpsökande hos Brottsofferjouren

En statistikrapport från Brottsofferjouren
Sverige

Sofia Barlind
statistik@boj.se

Innehåll

Om den här statistikrapporten	2
Brottsofferjourens statistikföring	2
Brottsofferjourens statistik beskriver vår verksamhet...	2
Statistikuppgifter om de hjälpsökande	2
Översikt – alla hjälpsökande.....	3
Kön	3
Brottstyp.....	4
Åldersgrupp.....	5
Äldre	6
Särskilda omständigheter	7
Förmedling, kontakter och åtgärder	8

Om den här statistikrapporten

Utgångspunkten för den här statistikrapporten är att dela in Brottsofferjourens hjälpsökande i grupper beroende på vilken **åldersgrupp** de tillhör och därefter undersöka hur gruppen är sammansatt avseende kön, utsatthet för särskilda brott, mängden kontakter och åtgärder per ärende och andra uppgifter ur Brottsofferjourens statistik. Rapporten är begränsad till att beskriva hjälpsökande över 65 års ålder som vi kallar **äldre 65+**.

Brottsofferjourens statistikföring

Brottsofferjourens statistik beskriver vår verksamhet

Brottsofferjouren kommer bara i kontakt med en del av alla som utsätts för brott varje år, nämligen de som förmedlas till oss via polis eller annan instans, eller som själva tar kontakt med oss. Vår statistik kan alltså inte beskriva hur många brott som begåtts under perioden eller vilka som anmält eller utsatts för brott. Vi kan däremot berätta om vilka som fått stöd av oss - vilken åldersgrupp de tillhör, om de är män eller kvinnor, vilka brott de varit med om och hur många kontakter och åtgärder som genomförts för olika typer av hjälpsökande.

Statistikuppgifter om de hjälpsökande

Brottsofferjourens statistiksystem bygger på att jourerna antecknar åtta grunduppgifter om varje hjälpsökande de haft kontakt med:

- **Kommun** där den hjälpsökande är bosatt
- **Kön**
- **Åldersgrupp**
- **Brottstyp**
- **Särskilda omständigheter**
(man markerar till exempel när gärningspersonen står i nära relation till brottsoffret eller när brottet är hedersrelaterat)
- Om **polisanmälan** är gjord eller inte
- Vilken **typ av hjälpsökande** det handlar om
(brottsoffer, anhörig eller vittne)
- Vem som **först tog kontakt** med oss
(polisen, hjälpsökanden själv eller annan)
- Mängden **åtgärder** i ärendet
- Mängden **kontakter** i ärendet

Med **kontakt** menas en kontakt person till person, det vill säga en tvåvägskommunikation. Exempel på vad som antecknas som kontakt är telefonsamtal, e-postkonversation, chatt och möten med den brottsutsatte.

Med **åtgärd** menas alla andra typer av insatser en stödperson gör för en brottsutsatt men där man inte har direktkontakt (tvåvägskommunikation) med den hjälpsökande. Exempel på vad som antecknas som åtgärd är att sända ut informationsbrev om Brottsofferjourens erbjudande om stöd eller att ringa för den hjälpsökandes räkning till myndighet eller försäkringsbolag. Även så viktiga och ofta avgörande insatser som att ordna fram målsägandebiträde till en hjälpsökande räknas som åtgärd.

Det finns målsägande som förmedlas till jouren och som jouren sedan försöker nå men inte lyckas komma i kontakt med – den typen av ärenden statistikförs med att jouren utfört en eller flera åtgärder, eftersom det trots allt innebär en arbetsinsats för jouren och ett förberedelsearbete för den stödjare som försöker nå fram till personen.

Översikt – alla hjälpsökande

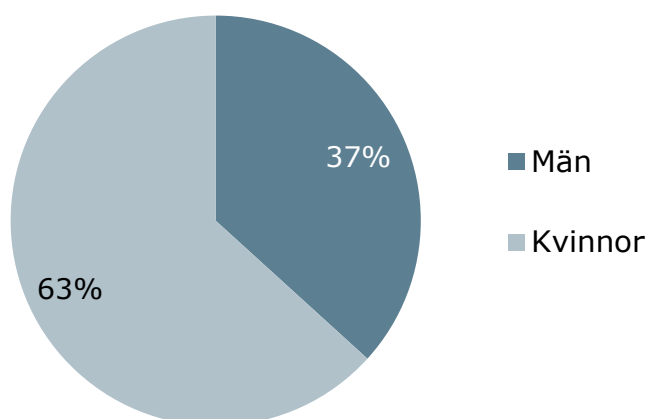
Inledningsvis görs en beskrivning av hela gruppen hjälpsökande hos Brottsofferjouren.

Kön

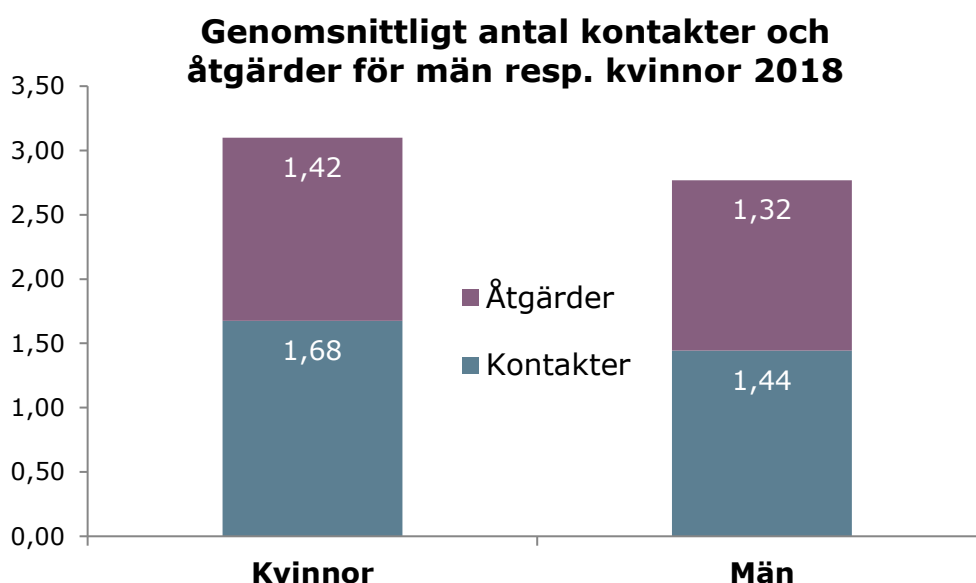
Det är fler kvinnor än män som får hjälp hos Brottsofferjouren. Könsfördelningen för hjälpsökande är omkring 63 procent kvinnor, 37 procent män. Den är också nästan exakt likadan på länsnivå och på journivå, trots att vi alltså har 73 rapporterade jouter av varierande storlek.

Kön	Antal
Män	10 837
Kvinnor	18 656
Totalt	29 493

Könsfördelning bland alla hjälpsökande 2018

Kvinnor som sökt stöd hos Brottsofferjouren har i genomsnitt fått fler kontakter och åtgärder än män. Genomsnittet för alla hjälpsökande oavsett kön är 1,53 kontakter och 1,40 åtgärder per ärende.

En analys av uppgifter från de 42 jourer som antecknat tid per ärende bekräftar bilden ovan: jourerna lägger också lite mer tid på kvinnliga hjälpsökande än de gör på manliga.

Brottstyp

Ärenden som hamnar hos Brottsofferjouren faller nästan uteslutande under Brottsbalken eller Lagen om överträdelse av kontaktförbud. Brottsofferjouren har emellertid egna sammanfattande brottstypsrubriker uttryckta på ett mer vardagligt språk än de som används av polisen och övriga rättssamhället. Stödpersonerna väljer

bland 25 olika brottstyper när de antecknar statistik om ärendena de handlagt.

De vanligaste brottstyperna för hjälpsökande hos Brottsofferjouren är misshandel, olaga hot och ofredande. Som vi ska se längre fram i den här rapporten är emellertid män och kvinnor och personer i olika åldersgrupper utsatta för olika typer av brott, eller åtminstone överrepresenterade eller underrepresenterade för vissa typer av brott.

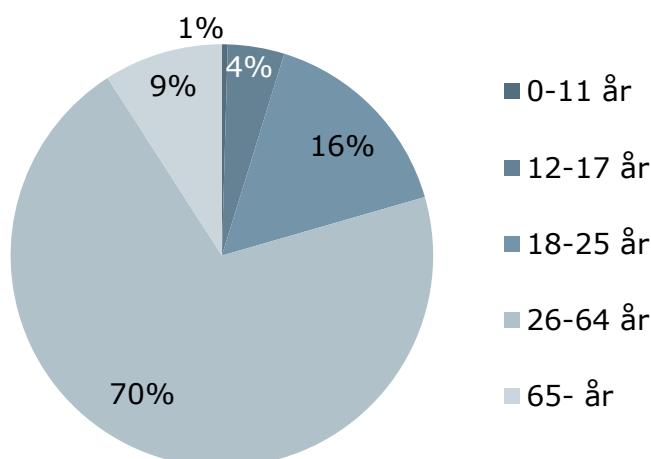
Med överrepresentation menas i det här sammanhanget att undersöka hur stor andel av de hjälpsökande för ett visst brott som kommer från varje åldersgrupp och jämföra den andelen med åldersgruppens andel av ärendemängden i stort. Exempel: Om en åldersgrupp utgör 1 procent av de hjälpsökande totalt, men 25 procent av de som varit med om ett visst brott, då är gruppen överrepresenterad för denna brottstyp.

Åldersgrupp

Brottsofferjourens statistik delar in hjälpsökande i fem olika åldersgrupper:

- Barn 0-11 år
- Ungdomar 12-17 år
- Unga vuxna 18-25 år
- Vuxna 26-64 år
- Äldre 65+ år

Åldersfördelning alla hjälpsökande 2018

Hjälpsökande per åldersgrupp 2018	Antal
0-11 år	131
12-17 år	1 277
18-25 år	4 647
26-64 år	20 754
65- år	2 684
Totalt	29 493

Det största åldersspannet, 26-64 år, är av naturliga skäl också den grupp där de flesta hjälpsökande för Brottsofferjouren återfinns.

Äldre

Brottsofferjouren hade sammanlagt 2 684 ärenden med hjälpsökande äldre i åldrarna 65 + under 2018, vilket motsvarade 9 procent av den totala ärendemängden. 1 810 hjälpsökande var äldre kvinnor, 874 var äldre män. 66 ärenden hade inte polisanmälts.

33 procent av de hjälpsökande äldre är män, 67 procent är kvinnor, vilket alltså innebär att kvinnor är något överrepresenterade i äldregruppen.

Personer i gruppen 65 år och uppåt söker sig främst till Brottsofferjouren för brott som stöld, ekonomisk brottslighet, misshandel, ofredande och inbrott. Ingen av de andra åldersgrupperna har stöld och väskryckning bland de tre vanligaste brotten, men för äldregruppen är det nästan dubbelt så vanligt som någon annan brottstyp.

För äldre män som är hjälpsökande hos Brottsofferjouren finns en överrepresentation för ärenden gällande stölder, ekonomisk brottslighet, inbrott, andra tillgreppsbrott och skadegörelse.

För äldre kvinnor som är hjälpsökande hos Brottsofferjouren finns en klar överrepresentation för stölder, väskryckningar och fickstölder, inbrott och ekonomisk brottslighet. Detsamma gäller i något mindre grad skadegörelse, övriga brott mot frihet och frid, identitetsstöld/förfalskning och andra tillgreppsbrott.

Äldregruppen är underrepresenterad som hjälpsökande för våldsbrott och sexualbrott.

Brottstyper för hjälpsökande äldre 65+ år 2018	Män	Kvinnor	Totalt
Allmänfarliga brott	1	4	5
Andra tillgreppsbrott	16	17	33
Ekonomisk brottslighet	109	227	336
Förtal, förolämpning	26	44	70
Grov (kvinno)fridskränkning	1	11	12
Identitetsstöld, förfalskning	8	23	31
Inbrott	79	191	270
Misshandel	101	190	291
Mord, dråp, vållande till annans död	5	8	13
Mordförsök	8	5	13
Människorov, människohandel	1		1
Ofredande	84	202	286
Olaga förföljelse		8	8
Olaga hot	93	123	216
Rån	57	76	133
Skadegörelse	34	51	85
Stöld, väskryckning, fickstöld	186	460	646
Trafikbrott	16	19	35
Våldtäkt	1	17	18
Våldtäktsförsök		5	5
Övergrepp i rättssak	7	7	14
Överträdelse av kontaktförbud	4	3	7
Övriga brott mot frihet och frid	13	59	72
Övriga sexualbrott	1	13	14
Övrigt	23	47	70
Totalt	874	1 810	2 684

Särskilda omständigheter

Varje ärende kan utöver brottstyp, kön, ålder och så vidare markeras med en av 6 särskilda omständigheter. Mängden ärenden av den typen för gruppen äldre 65+ år visas i tabellen nedan.

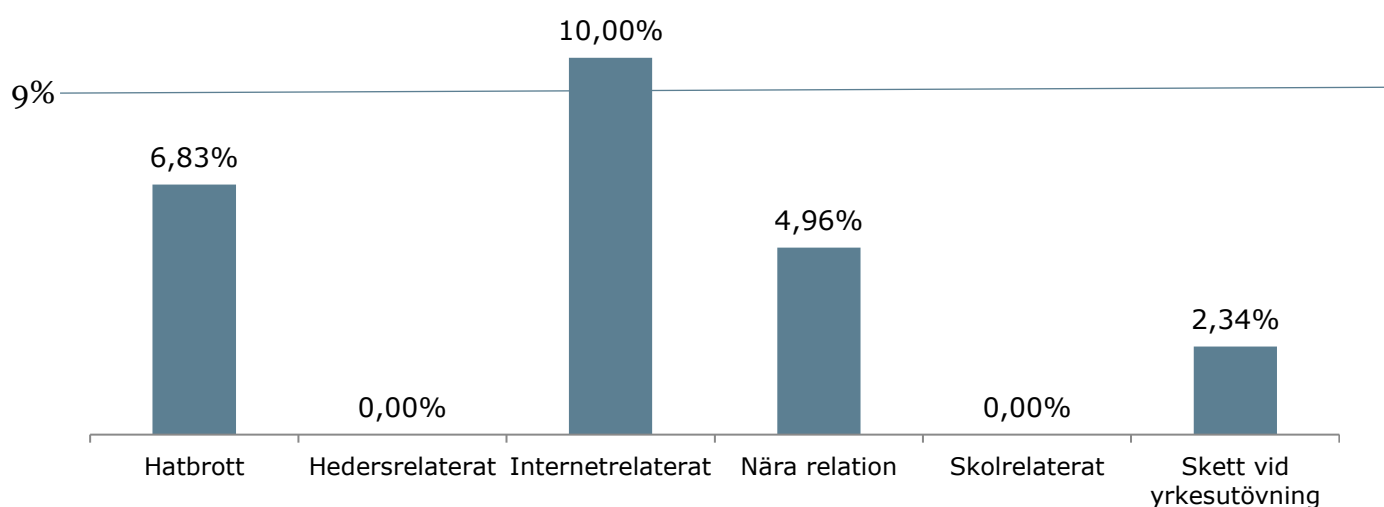
Särskild omständighet för äldre 65+ år 2018	Män	Kvinnor	Totalt
Hatbrott	3	8	11
Internetrelaterat	23	29	52
Nära relation	44	139	183
Skett vid yrkesutövning	10	8	18
Totalt	80	184	264

Drygt 9 procent av ärendena för äldre män och 10 procent av ärendena gällande äldre kvinnor har fått en markering om särskilda omständigheter. För alla hjälpsökande är det i genomsnitt 13 procent

av männen och drygt 22 procent av kvinnorna som fått en sådan markering. Nära relation är den vanligaste särskilda omständigheten för äldre 65+ precis som för övriga åldersgrupper.

Gruppen äldre finns representerad i olika utsträckning inom de olika kategorierna för särskilda omständigheter. I diagrammet nedan syns de olika kategorierna i relation till en linje som representerar alla ärenden för gruppen, där ju äldre utgjorde 9 procent av de hjälpsökande.

Andel äldre 65+ år inom de olika kategorierna för särskilda omständigheter 2018

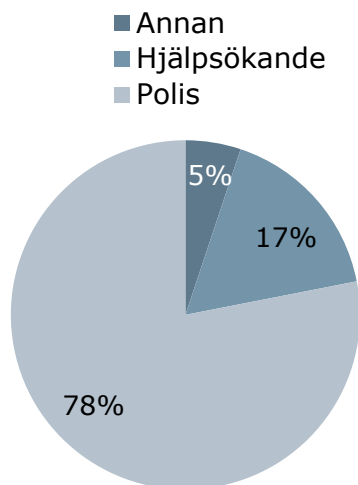

Som synes är alltså äldre underrepresenterade för brott som fått en markering om särskilda omständigheter utom i fallet internetrelaterad brottslighet.

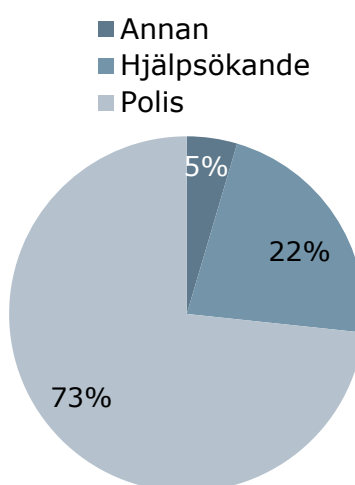
Förmedling, kontakter och åtgärder

Äldre förmedlas till Brottsofferjouren på ungefär samma sätt som hela populationen: omkring 73 procent av ärendena når oss via direktförmedling från polisen. En lite högre andel av de äldre kontaktar Brottsofferjouren på egen hand, 22 procent. 5 procent förmedlas från annan instans.

Vem tog första kontakten med Brottsofferjouren - alla hjälpsökande 2018

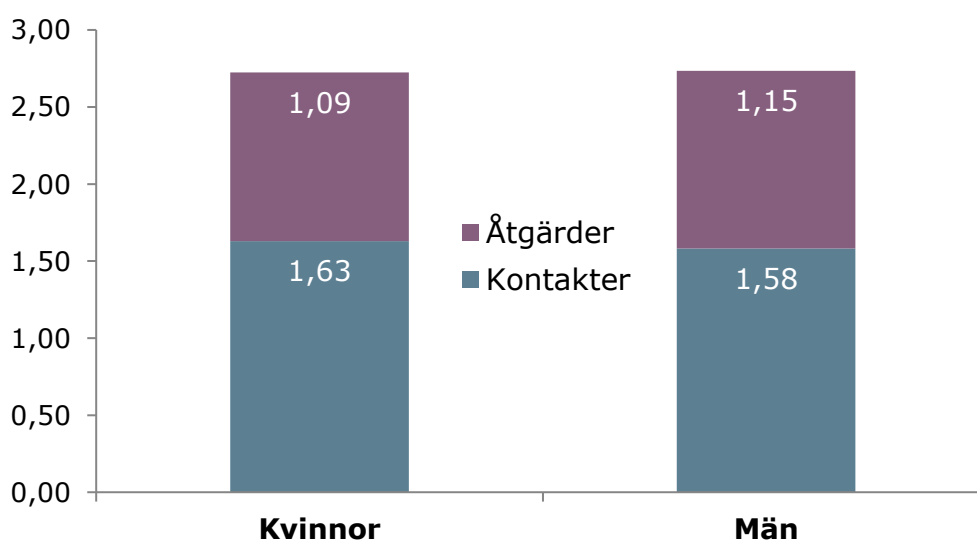

Vem tog första kontakten med Brottsofferjouren - äldre 65+ år 2018

Ärenden som gäller äldre resulterar som regel i något färre kontakter och åtgärder än för en genomsnittlig hjälpsökande. Skillnaden mellan könen som vi såg för alla typer av ärenden är inte särskilt stor i den här åldersgruppen – hjälpsökande äldre kvinnor får i genomsnitt aningen fler kontakter än äldre män, men äldre män får fler åtgärder än äldre kvinnor.

Genomsnittligt antal kontakter och åtgärder för äldre män resp. kvinnor 2018

Genomsnittliga mängden åtgärder för alla kvinnor respektive alla män var 1,42 respektive 1,34 – för hjälpsökande i äldre 65+ år det

istället lägre: 1,09 respektive 1,15. Den genomsnittliga mängden kontakter för alla kvinnor respektive alla män var 1,68 respektive 1,44 – för hjälpsökande i äldregruppen är det istället 1,63 respektive 1,58 kontakter per hjälpsökande i genomsnitt.

Analys av inrapporterad tid från de 42 jourer som valde att anteckna det under 2018 visar att stödpersonerna lägger ungefär lika mycket tid på stödarbete för ärenden som gäller äldre 65+ som de gör för en genomsnittlig hjälpsökande.

Mer statistik från Brottsofferjouren finns att ta del av på www.brottsofferjouren.se/om-oss/statistik/